

Curriculum Revision Based on Skills Needs of the Employment Market Case Study: Accounting Program in the Associate Degree of the Technical and Vocational University¹

Kobra Nourshahi², Abdolrahim Naveh Ebrahim³,
Hamidreza Arasteh⁴, Hasanreza Zeinabadi⁵

Received: 2022/06/23

Accepted: 2022/11/26

Research Paper

Abstract

The purpose of the study is to revise the accounting curriculum for the associate degree of the Technical and Vocational University based on the skills needs of the employment market. Method: This research is applied in terms of the type of research and the research method is qualitative with a grounded theory approach. The statistical population of the present study is the experts involved in the training of accounting students. In the present study, the purposive sampling method was used. The semi-structured interview tools were used to collect the required research data. The interview protocol was prepared using the literature, documents, and regulations of the Ministry of Science in revising the curriculum approval of the supervisor. The interviews continued until the hidden and various aspects and components of the phenomenon were identified and reached theoretical saturation. Therefore, a total of 19 people were interviewed. To analyze the data, a content analysis technique was used. The data analysis process was performed according to the steps proposed by Granheim and Landman (2004). In three steps, the data were transformed into primary codes, core codes, and selected codes based on research questions. In the final stage, the obtained model was validated according to the ten criteria of Strauss and Corbin (2012) as well as the use of two coders familiar with the subject. This study identified 4 dimensions, 22 components, and 491 indicators of the curriculum of accounting in the associate degree of Technical and Vocational University based on the skills needs of the employment market. Dimensions and components were objectives and specifications, course titles and course topics, the teaching method of learning and teaching process, and methods of evaluating the learning rate of accounting students in the Technical and Vocational University based on the skills needs of the employment market. It seems that paying attention to the views of experts and employers in curriculum development can add to its richness and adapt them to the needs of the labor market and possibly facilitate the entry of graduates into the employment market.

Keywords: Accounting Curriculum, Associate Degree, Employment, Market Skills, Revision, Technical and Vocational University.

JEL Classification: J24, Q52.

1. DOI: 10.22051/JERA.2022.39969.2996

2. Ph.D. Student, Department of Education Management, Kharazmi University, Tehran, Iran. (nourshahi_2005@yahoo.com).

3. Professor, Department of Education Management, Kharazmi University, Tehran, Iran. (Corresponding Author). (navehebrahim@khu.ac.ir).

4. Professor, Department of Education Management, Kharazmi University, Tehran, Iran. (arasteh@khu.ac.ir).

5. Associate Professor, Department of Education Management, Kharazmi University, Tehran, Iran. (zeinabadi_hr@khu.ac.ir).

<https://jera.alzahra.ac.ir>

بازنگری برنامه درسی مبتنی بر نیازهای مهارتی بازار اشتغال مطالعه موردی: رشته حسابداری در مقطع کاردانی دانشگاه فنی و حرفه ای^۱

کبری نورشاهی^۲، عبدالرحیم نوه ابراهیم^۳، حمید رضا آراسته^۴، حسن رضا زین آبادی^۵

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۴/۰۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۹/۰۵

مقاله پژوهشی

چکیده

پژوهش حاضر به منظور بازنگری برنامه درسی رشته حسابداری در مقطع کاردانی دانشگاه فنی و حرفه ای مبتنی بر نیازهای مهارتی بازار اشتغال انجام شد؛ این پژوهش از نوع کیفی بوده و رویکرد آن داده بنیاد است. جامعه آماری پژوهش، خبرگان حوزه آموزش رشته کاردانی حسابداری می باشند. برای انتخاب مشارکت کنندگان، از روش نمونه گیری هدفمند استفاده شد. برای گردآوری داده های مورد نیاز پژوهش از ابزار مصاحبه نیمه ساختار یافته بهره گرفته شد. پروتکل مصاحبه با استفاده از ادبیات و مستندات و مقررات وزارت علوم در بازنگری و تدوین برنامه های درسی تهیه شد و مصاحبه تا آنجا ادامه یافت تا مؤلفه های پنهان و گوناگون پدیده مورد بررسی تحت شناسایی قرار گیرند و به اشباع نظری برسند. بنابراین در مجموع با تعداد ۱۹ نفر مصاحبه انجام شد. به منظور تجزیه و تحلیل داده ها از تکنیک تحلیل محتوا استفاده شده است. فرایند تحلیل داده ها با توجه به مراحل پیشنهادی گرانهایم و لاندمن (۲۰۰۴) انجام شد. داده ها در سه مرحله به کدهای اولیه و کدهای محوری و کدهای انتخابی براساس سؤال های پژوهش تبدیل شدند. در مرحله نهایی الگوی بدست آمده، با توجه به معیارهای ده گانه اشتراوس و کوربین (۲۰۱۲) و همچنین استفاده از دو کدگذار آشنا به موضوع اعتباریابی شدند. این پژوهش ۴ بعد، ۲۲ مؤلفه و ۴۹۱ نشانگر برنامه درسی رشته حسابداری در مقطع کاردانی دانشگاه فنی و حرفه ای مبتنی بر نیازهای مهارتی بازار اشتغال را شناسایی کرد. این ابعاد شامل اهداف و مشخصات، عناوین دروس و سرفصل های دروس، روش آموزش فرایند یادگیری و یاددهی، روشهای ارزشیابی از میزان یادگیری دانشجویان می باشد. به نظر می رسد توجه به نقطه نظرات خبرگان و کارفرمایان در تدوین برنامه های درسی و بکارگیری آن ها همانطور که در هدف مذکور افتاد بتواند به غنای تهیه، اجرا و ارزشیابی برنامه اضافه نماید و آنها را با نیازهای بازار کار هماهنگ نماید و احتمالاً ورود دانش آموختگان را به بازار اشتغال تسهیل نماید.

واژه های کلیدی: بازنگری، برنامه درسی، کاردانی حسابداری، دانشگاه فنی و حرفه ای، بازار اشتغال، مهارت ها.

طبقه بندی موضوعی: J24, Q52.

DOI: 10.22051/JERA.2022.39969.2996

۲. دانشجوی دکتری، گروه مدیریت آموزشی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران. (norshahi_2005@yahoo.com)

۳. استاد، گروه مدیریت آموزشی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران. (نویسنده مسئول). (navehebrahim@khu.ac.ir)

۴. استاد، گروه مدیریت آموزشی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران. (arasteh@khu.ac.ir)

۵. دانشیار، گروه مدیریت آموزشی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران. (zeinabadi_hr@khu.ac.ir)

https://jera.alzahra.ac.ir

مقدمه

هر آموزشی باید توجیه اقتصادی داشته باشد. ارتباط ارگانیک کار و آموزش همواره در برنامه‌ریزی‌های اقتصادی و اجتماعی همزمان با یکدیگر در نظر بوده است. تبلور یافتن پدیده جهانی شدن در روند اقتصاد، ارتقاء رقابت‌های جهانی و تحولات ناشی از توسعه در بازار کار، اهمیت نیاز به استراتژی سیستم آموزش را افزایش می‌دهد. کشورها در اصلاحات سیستم آموزشی خود بیشتر به گسترش آموزش‌های عمومی و دانشگاهی تمایل دارند و آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در این اصلاحات جایگاه مهمی ندارند، کارفرمایان غالباً از کیفیت ناچیز آموزش و فقدان مهارت‌های کاربردی کارآموزان و عدم تناسب محتوای آموزشی با نیاز بازار اشتغال رضایت ندارند. بیکاری فارغ‌التحصیلان دانشگاهی بویژه فارغ‌التحصیلان کاردانی رشته حسابداری دانشگاه فنی و حرفه‌ای یکی از بزرگ‌ترین معضلات اقتصادی در ایران است. متأسفانه در کشور ما، به دلیل ناهمگنی ارکان جامعه، قوانین مربوطه، اهداف و محتوای آموزش فنی و حرفه‌ای، عده زیادی از فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌ها برای ورود به بازار اشتغال آماده نیستند (انتظاریان، طهماسبی، ۱۳۹۰).

در طی چند دهه که از استقرار نهادهای آموزشی جدید در ایران می‌گذرد، سازوکار مناسبی برای تعامل میان نهاد آموزش فنی و حرفه‌ای رسمی با بازار کار به وجود نیامده است و تنها به سلیقه مسئولان و به شکل مقطعی اقداماتی گذرا و نه ریشه‌ای انجام شده است. آموزش فنی و حرفه‌ای، بنا بر تعریف آن، در مرتبه نخست برای مجهز کردن هنرجویان به مهارت‌هایی که متناسب با اشتغال و برای پاسخ‌گویی به نیازهای نیروی انسانی بازار کار است به وجود آمده و توسعه یافته است (عبداللهی، ۱۳۹۵).

برنامه جدید تولید شده بر مبنای بازار اشتغال، بدون زیرساخت مناسب برای انجام این امر، توسط افراد متخصص تهیه شده است. دانشگاه‌های ذریبط برنامه تهیه شده جدید را از سال ۱۳۹۳ در حالی به اجرا در آورده اند که ابعاد مختلف برنامه عملی نشده است. در چنین شرایطی آیا دانشگاه یادشده می‌تواند ادعا کند که موضوع انطباق برنامه درسی با بازار اشتغال را محقق ساخته است؟ آیا در برنامه‌های درسی مهارت‌ها و توانمندی‌های مورد نیاز فرد برای یافتن شغل مناسب در آینده ملحوظ شده است؟ برای کسب شغل توسط فارغ‌التحصیلان اهداف، محتوا، روش‌های یادگیری و تدریس، ارزشیابی‌ها، شایستگی‌های فنی و حرفه‌ای و اخلاق

حرفه‌ای در برنامه درسی گنجانیده شده است؟ آیا یک فرد فارغ التحصیل میدانند به عنوان یک انسان، جامعه از او چه انتظاراتی در سطح شایستگی های فنی و غیر فنی دارد که از این انتظارات برای کسب اعتبار کاری خود استفاده کند؟

در این راستا آموزش های معطوف به اشتغال، رشد پژوهش های مسئله محور و پاسخگویی در قبال جامعه می تواند یک راهکار مهم تلقی شود. دانشگاه های کشور برای رسیدن به هدف مشترک جهت آمادگی فارغ التحصیلان شان برای جذب بازار اشتغال نیاز به مفهوم سازی دارند. مفهوم سازی فرایندی است که توسط آن افراد در سازمان به توافق قابل قبولی در باره اینکه چه چیزی واقعی و مهم است میرسند (بیرم بائم، آراسته، ۱۳۸۹).

آماده سازی جوانان برای اشتغال همواره یکی از هدف های نظام آموزش رسمی بوده است. در شرایط اقتصادی که تغییرات و ظهور شیوهای نوین تولید مبتنی بر دانش و بکار بستن آن و ارائه اطلاعات از خاصیت های آن است. (یونسکو، ۱۹۹۴؛ به نقل از مؤمنی و همکاران، ۱۳۹۰)

دوره کاردانی حسابداری یکی از دوره های تحصیلی آموزش عالی است و هدف از آن آموزش و تربیت افرادی است که پس از یک آموزش دو ساله وارد بازار کار گردیده و قسمتی از نیاز های کشور را در زمینه امور مالی و حسابداری تامین نماید (برنامه آموزشی دوره کاردانی رشته حسابداری مصوب نود و سومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی).

به نظر مور و هیکاکس (۱۹۹۴) نهضت جدید فنی و حرفه‌ای دارای ویژگی‌هایی به شرح زیر است که باید مورد تاکید قرار گیرد: ۱- به نیازمندی‌های مهارتی در بازار کار بطور دقیق و مستقیم مرتبط است. ۲- از الگوی آموزش مهارت‌های صنعتی مبتنی بر صلاحیت‌ها استفاده می کند. ۳- نگرش کارآفرینی را تشویق می کند. کار برنامه درسی همیشه ارزشمند است برنامه درسی یک موضوع انتخابی از بین موضوعات بسیار و مجموعه ارزش‌ها برای ارتقاء فراگیران در محیط یادگیری است (وایلز، ۱۳۹۳). در این پژوهش منظور از برنامه درسی عبارت است از آنچه در قالب سرفصل های مصوب شورای عالی تدوین شده است. و هدف پژوهشگر هم بررسی برنامه های موجود رشته حسابداری در مقطع کاردانی و تهیه و تدوین مدل برنامه درسی مبتنی بر بازار اشتغال برای این حوزه بر مبنای مدل نظری استخراج شده از این پژوهش می باشد.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

ارزشیابی از صلاحیت حرفه‌ای نیروهای متقاضی کار نشان داده است که دانش آموخته خروجی نظام آموزشی فنی و حرفه‌ای، از کیفیت لازم برخوردار نمی‌باشد؛ آموزش‌های فنی و حرفه‌ای، نیازهای همه مخاطبان و ذینفعان را با در نظر گرفتن استانداردها و ملاک‌های واحد برآورده نمی‌نمایند و برنامه‌های آموزشی نیاز به بازنگری دارد (ثابت نژاد، حاتم زاده، فلاح وحدتی جو، هاشمی، مهر ۱۳۸۹؛ صالحی عمران، یغموری ۱۳۹۸). سنایی (۱۳۸۵) می‌گوید: بنیان آموزش عالی تحت یک الگوی قدیمی بنا گذاشته شده و پاسخگوی نیازهای آموزشی رایج نیست. برنامه ریزی درسی باید با تأکید بر شایستگی عملی از ابتدا سازمان‌دهی شود. مسئولان آموزشی در یافتن راه حل درست برای بهبود یادگیری در جامعه، اطلاعات مؤثری ندارند (حسن نژاد، ۲۰۱۸).

برنامه درسی مطلوب به شرایط مطلوب نیاز دارد از: کارشناسان متخصص و مجرب در موضوعات درسی، تعیین مدیران شایسته و علاقه مند، ارتباط معنادارتر آموزش و پرورش و آموزش عالی، ممانعت از غلبه جنبه‌های اجرایی بر جنبه علمی، تزریق یافته‌های جدید علمی به طور منظم به سیستم برنامه‌ریزی درسی، ایجاد تشکیلات و ساختار سازمانی مناسب (ملکی، ۱۳۹۷). عناصر برنامه درسی آموزش عالی شامل هدف، محتوا، توالی، یادگیرندگان، فرایند آموزش، منابع، ارزشیابی و تطبیق می‌باشد. مشروط به آنکه تمامی این عناصر در زمینه‌ای باشد که منطبق با نیازهای جامعه باشد. (فتحی و اجارگاه، موسی پور، یادگار زاده، ۱۳۹۷).

کارایی و موفقیت دانشگاه‌ها و مراکز علمی آموزشی و پژوهشی وابسته به کیفیت کار نیروی انسانی آن و به خصوص اعضای هیأت علمی آن است (رمزدن نقل در نژاد قربان، ۱۳۹۴). یک مدرس باید طرح درس، تکنولوژی آموزشی، ارزشیابی، روش‌های تدریس و روش‌های فعال و نوع آموزش غیر فعال را هم بداند و به کاربندد و برای آنها آموزش لازم رادیده و تجربه کسب نماید. (فتحی و اجارگاه، موسی پور، یادگار زاده، ۱۳۹۷).

بانگاهی به برنامه درسی رشته حسابداری و تغییرات آن رادر سه برنامه درسی بعد انقلاب می‌توان ویژگیهای آنها را به شرح جدول ۱ ملاحظه نمود:

جدول ۱. ویژگیهای برنامه های گذشته‌کاردانی حسابداری در فنی حرفه‌ای

<p>اهداف</p> <p>تربیت کاردان در رشته حسابداری است. کاردان فردی است که دانش، بینش و مهارت‌های لازم در زمینه حسابداری و مالی را با تکیه بر اخلاق حرفه‌ای و رعایت حقوق عموم و امور شرعی مالی کسب نماید.</p>	
<p>مدت تحصیل و شرایط آن</p> <p>مدت مجاز تحصیل دوره کاردانی ۲ سال است. هر سال تحصیلی مرکب از ۲ نیمسال تحصیلی و یک دوره تابستانی و هر نیمسال شامل ۱۶ هفته آموزش و دو هفته امتحانات پایانی و دوره تابستانی شامل ۶ هفته آموزش و یک هفته امتحانات پایان دوره است. دروس نظری و عملی بر اساس مقیاس واحد درسی است و هر واحد درس نظری معادل ۱۶ ساعت در نیمسال، هر واحد درس عملی و آزمایشگاهی حداقل معادل ۳۲ ساعت و حداکثر ۴۸ ساعت در نیمسال، هر واحد درس کارگاهی حداقل معادل ۴۸ ساعت و حداکثر ۶۴ ساعت در نیمسال و هر واحد کارآموزی یا کارورزی معادل ۱۲۱ ساعت در نیمسال می‌باشد.</p>	
<p>مشاغل قابل احراز کاردان</p> <p>تربیت حسابدار برای شرکت‌های کوچک و متوسط و مشاغل حسابداری تنظیم شده است. ضرورت طراحی دوره کاردانی، نیاز شرکت‌ها، صنایع و سازمان‌های خصوصی و مشاغل حسابداری است. بنابراین توانمندی‌های مورد انتظار دانش آموخته این برنامه عبارت است از نیروی کارآمد در تخصص حسابداری امور مالی؛ حسابداری فعالیت‌های صنعتی؛ مشارکت در تهیه صورتهای مالی اساسی شرکتها و انواع گزارشها امور مالی کلیه واحدهای اقتصادی؛ توانایی تشخیص انواع مالیات‌ها و تکمیل اظهارنامه مالیاتی و ارزش افزوده و معاملات فصلی؛ تهیه و تنظیم دفاتر قانونی؛ توانایی انجام کار با نرم‌افزارهای حسابداری؛ توانایی محاسبه استهلاك دارایی‌های ثابت؛ توانایی تهیه فهرست حقوق و دستمزد؛ حسابدار امور مالی؛ مسئول صندوق؛ حسابدار امور سهام؛ حسابدار مشاغل؛ حسابدار حقوق و دستمزد؛ مسئول تنخواه گردان؛ کمک کارشناس حسابداری صنعتی؛ حسابدار خرید و فروش کالا و خدمات؛ شرط ورود به دوره دانش آموختگان شاخه‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش مرتبط قبولی در آزمون ورودی دارا بودن شرایط عمومی است.</p>	
<p>عناوین دروس و سرفصل‌ها</p> <p>دروس عمومی ۱۳ واحد شامل یک درس از گروه درسی مبانی نظری اسلام، یک درس از گروه درسی اخلاق اسلامی، زبان و ادبیات فارسی، زبان خارجی، تربیت بدنی، دانش خانواده و جمعیت. مهارت‌های عمومی ۲ واحد از بین سه درس اصول و فنون مذاکره، اخلاق حرفه‌ای، روش تحقیق و مهارت ارائه، دروس پایه ۵ واحد شامل ریاضی عمومی و مبانی عمومی رایانه. دروس تخصصی ۴۴ واحد شامل حقوق کار، حقوق تجارت، زبان فنی، مالیاتی (۱)، مالیاتی (۲)، کارگاه حسابداری، مالی (۱) کارآفرینی، اقتصاد خرد، بهایابی (۱) بهایابی (۲) حسابداری شرکت‌های (۱) حسابداری شرکت‌های (۲) کنترل های داخلی، حسابداری مالی (۱) حسابداری مالی (۲) نرم افزارهای کاربردی در حسابداری، کارآموزی. دروس اختیاری ۶ واحد شامل آشنایی با بورس و اوراق بهادار، حسابداری پیمانکاری، حسابداری فعالیت‌های کشاورزی، حسابداری حقوق و دستمزد، حسابداری امور بیمه، حسابداری امور بانکی؛</p>	
<p>روش آموزش یاددهی و یادگیری</p> <p>تمامی عناوین دروس عمومی، پایه و اصلی به صورت نظری اجرا شده</p>	
<p>روش ارزشیابی و نقش و توانایی فارغ‌التحصیلان:</p> <p>روش سنجش و ارزشیابی پرسشهای شفاهی، حل مسئله، آزمون کتبی عملکرد و آزمون عملی روش تدریس و ارائه درس (سخنرانی، مباحث، تمرین و تکرار، کارگاه، آزمایشگاه، پروژه‌های پژوهشی، گروهی، مطالعه موردی و)...</p>	
<p>ویژگیهای مدرس</p> <p>مدرک تحصیلی، مرتبه علمی، سوابق تحصیلی و تجارب</p>	

یافته‌های تحقیق مشایخی و نوروش (۱۳۸۴) نشان می‌داد که شاغلین حرفه در مورد روش‌های مورد استفاده در سازمان، بیشتر از روش‌های سنتی حسابداری مدیریت استفاده می‌کنند. در زمینه بازنگری جایگاه سیستم اطلاعاتی حسابداری در آموزش حرفه، عرب‌مازازی‌دی (۱۳۸۶) بیان می‌کند که بازنگری سریع در شیوه آموزش حسابداری ضروری است و تاثیر فوق‌العاده فناوری اطلاعات در چنین شرایطی بیش از گذشته درک خواهد شد. رهنمای رودپشتی، وکیلی‌فرد و رئیس‌زاده (۱۳۸۹) به بررسی و تعیین نقطه نظرات دانشجویان، اعضای هیأت‌علمی و شاغلین در حرفه نسبت به اولویت‌های گرایش‌های تخصصی حسابداری پرداختند. نتایج، نشان داد، در حالی که مدرسین حسابداری به حسابداری مالی، دانشجویان به حسابداری مدیریت و شاغلین حرفه، به مباحث حسابرسی در راستای تأمین نیازهای جامعه مالی ایران بیشتر بهاء می‌دادند.

طباطبائیان و مشایخ (۱۴۰۰) در بررسی مقایسه روش آموزش ترکیبی و سنتی از بعد رضایتمندی تحصیلی دانشجویان حسابداری به این نتیجه رسیدند که هرچند اجرای روش ترکیبی در آموزش حسابداری باعث بهبود عملکرد دانشجویان شده است اما به صورت کلی سطح رضایتمندی دانشجویان از این دو روش تفاوت معناداری نداشته است.

رحمانیان کوشککی و همکاران (۱۴۰۰) در بررسی بهبود کیفیت آموزش حسابداری از طریق بررسی روابط بین عوامل مؤثر بر روش‌های تدریس به این نتیجه رسیدند که در تدریس هر موضوع درسی، یک روش تدریس کافی نیست؛ بلکه باید روشهای گوناگون با یکدیگر ترکیب شوند.

برنامه درسی فنی و حرفه‌ای دارای ویژگی‌هایی است که آن را از سایر فضاها و قلمروهای آموزشی متمایز می‌سازد. ویژگی‌های اساسی برنامه درسی فنی و حرفه‌ای شامل جهت‌گیری^۱، توجه^۲، تمرکز^۳، پاسخگویی^۴، پشتیبانی^۵ و هزینه‌ها^۶ است (فینچ، کرانکیلتن، ۱۹۹۹، ص ۲۹). اگر فارغ‌التحصیلان حسابداری فاقد مهارت‌های فنی و غیر فنی از جمله مهارت‌های ارتباطی و حل مسئله مورد انتظار حسابداری باشند، دارای شکاف مهارتی هستند و کارفرمایان انگیزه کمتری

1. Orientation
2. Justification
3. Focus
4. Responsiveness
5. Logistics
6. Expenses

برای استخدام دارند (هنکاک و همکاران، ۲۰۰۹؛ بی و پورتر، ۲۰۱۰ و ویلکاکسون و همکاران، ۲۰۱۰). شورای یادگیری و آموزش استرالیا (ALTC) بر اهمیت شناسایی این مهارت‌های عمومی و جاسازی آنها در برنامه درسی تأکید می‌کند (۲۰۱۳).

آلبرشت و ساک (۲۰۰۰ و ۲۰۰۱) بیان می‌کنند که ارائه آموزش حسابداری در ساختار جاری، ناقص بوده و نیاز به اصلاحات اساسی دارد؛ محتوای دروس حسابداری باید براساس تقاضای بازار کار تعیین شود. (نایت و یورک ۲۰۰۶، کرنر ۲۰۰۶، چاوز و همکاران ۲۰۱۶، پگ و همکاران ۲۰۱۲ و بایرم، ایکن ۲۰۱۴).

پژوهش‌های مختلفی در سال‌های اخیر در زمینه علل ناکارآمدی آموزش‌های دانشگاهی حسابداری جهت آماده سازی دانشجویان این رشته برای تصدی وظایف محوله انجام شده است که نتایج مربوطه بر این موارد توجه دارند که اولاً رشته حسابداری نتوانسته خود را همگام با پیشرفت‌های دیگر رشته‌ها به روز نموده، ثانیاً در شیوه آموزش و انتقال مناسب همین مهارت‌های حسابداری به دانشجویان در دانشگاه‌ها نیز خلاءهای ملموسی وجود دارد. (هندویو، ۲۰۱۹).

سیگل و سورنسون (۱۹۹۴)، بدنبال پاسخ به این پرسش بودند که شرکت‌های آمریکایی چه توقعی از حسابداران تازه کار دارند. نتایج پژوهش آنها بیانگر نبود کفایت نحوه آموزش دانشگاه‌ها از لحاظ انطباق با نیازهای موجود برای یک شغل حسابداری بود.

کایور (۲۰۰۴) نشان داد که ضریب توجه به آموزش مفاهیم اخلاقی پایین می باشد. فرج زاده و نورشاهی (۱۳۹۴) در اولویت‌بندی ارزش‌های شخصی حسابداران به بررسی رابطه بین ارزش‌های شخصی و خصوصیات فردی حسابداران می پردازند، یکی از مهمترین یافته‌های این تحقیق آن است که امتیاز پایین تفکر اخلاقی دانشجویان حسابداری نه به سبب عدم توجه آنها به ارزش‌های اخلاقی است بلکه آنها به ارزش‌های شخصی اولویت می‌دهند.

سلطان اغلو (۲۰۰۷) پیامدهای فقدان واحدهای آموزش اخلاقی به دانشجویان حسابداری را متذکر شد.

احمد، الرفا و خطیب (۱۳۹۶) اظهار داشته است که مدیران آموزش عالی تحت فشار قابل توجهی از سوی سیاست‌گذاران برای تربیت حسابداران حرفه‌ای آماده برای کار در پاسخگویی به نیاز بازار کار قرار دارند.

در گزارشی که فلوکس در اثر پژوهش ۵ ساله اش در مورد بازسازی سازمانی جهت ارتقا و توسعه منتشر کرده است، از نظرسنجی ۴۵۲ کارفرما، نیازهای مورد انتظارشان عبارت بوده است

از: ۷۸٪ بر اولویت‌های مهارت‌های اشتغال تأکید کرده اند، ۷۲٪ برنگرش مثبت، ۵۴٪ بر تجربه کاری مربوطه، ۴۱٪ بر مدرک تحصیلی، ۲۸٪ معدل بالای مدرک تحصیلی، ۸٪ بر رتبه دانشگاه محل تحصیل ۲٪ بر داشتن زبان خاری تأکید کرده اند (CBI, 2012).

پرسش‌های پژوهش

اگر تغییرات بوجود آمده کافی بود، فارغ التحصیلان به فوریت جذب بازار اشتغال می‌شدند و کارفرمایان از نبود نیروی متخصص در سطح کاردانی گله مند نبودند، در نتیجه پرسش اصلی این است: در بازنگری برنامه درسی رشته حسابداری در مقطع کاردانی دانشگاه فنی و حرفه ای مبتنی بر نیازهای مهارتی بازار اشتغال چه ویژگی‌هایی باید لحاظ شود؟ و در پی آن سؤالات فرعی زیر مطرح شدند:

۱. اهداف و مشخصات اصلی رشته حسابداری در مقطع کاردانی دانشگاه فنی و حرفه‌ای مبتنی بر نیازهای مهارتی بازار اشتغال چیست؟
۲. عناوین دروس و سرفصل‌های دروس و منابع رشته حسابداری در مقطع کاردانی دانشگاه فنی و حرفه‌ای مبتنی بر نیازهای مهارتی بازار اشتغال چه ویژگی‌هایی دارد؟
۳. روش آموزش فرایند یادگیری و یاددهی رشته حسابداری در مقطع کاردانی دانشگاه فنی و حرفه‌ای مبتنی بر نیازهای مهارتی بازار اشتغال چه ویژگی‌هایی دارد؟
۴. روش‌روشهای ارزشیابی از میزان یادگیری دانشجویان رشته حسابداری در مقطع کاردانی دانشگاه فنی و حرفه‌ای مبتنی بر نیازهای مهارتی بازار اشتغال چه ویژگی‌هایی دارد؟
۵. آیا برنامه بازنگری شده دارای اعتبار است؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر با توجه به اینکه به جامعه هدف پاسخ می‌دهد؛ کاربردی است. روش پژوهش کیفی با رویکرد داده بنیاد است. جامعه آماری پژوهش حاضر، خبرگان درگیر در آموزش رشته کاردانی حسابداری می‌باشند. در پژوهش حاضر با توجه به ماهیت پژوهش، برای انتخاب مشارکت کنندگان، از روش نمونه گیری هدفمند استفاده شد. برای گردآوری داده‌های مورد نیاز پژوهش از ابزار مصاحبه نیمه ساختاریافته بهره گرفته

شد. پروتکل مصاحبه با استفاده از مبانی نظری و پیشینه و مستندات و مقررات وزارت علوم در بازننگری و تدوین برنامه های درسی تهیه شد. به منظور اطمینان از روایی سؤالات مصاحبه، نظر استادان خبره دریافت شد. مشارکت کنندگان در مصاحبه از کارفرمایان، خبرگان، مدرسان و برنامه ریزان بودند. مصاحبه تا آنجا ادامه یافت تا جنبه‌ها و مؤلفه‌های نهفته و گوناگون پدیده مورد بررسی تحت شناسایی و توصیف قرار گیرند و به اشباع نظری برسند. بنابراین در مجموع با تعداد ۱۹ نفر مصاحبه انجام شد.

جدول ۲. ویژگی جمعیت شناختی مشارکت کنندگان

میزان تحصیلات			جنسیت		مؤلف	برنامه ریز	مدرس	کارفرما یا متخصص در حرفه	ردیف مصاحبه شوندهگان
دانشجوی دکتری	دکتری	فوق لیسانس	مرد	زن					
۱	۶	۱۲	۱۷	۲	۶	۱۷	۹	۱۰	۱۹

به منظور تجزیه و تحلیل داده ها از تکنیک تحلیل محتوا استفاده شده است. فرایند تحلیل داده ها با توجه به مراحل پیشنهادی گرانهایم و لاندمن (۲۰۰۴) انجام شد. داده ها در سه مرحله به کدهای اولیه و کدهای محوری و کدهای انتخابی براساس سؤالیهای پژوهش تبدیل شدند با مرور مصاحبه‌ها کدهای اولیه شناسایی و استخراج شدند. بعد از پیاده سازی مصاحبه‌ها روی کاغذ، کدگذاری باز (خواندن خط به خط داده ها، استخراج مفاهیم و جملات اصلی، تشکیل مقولات و طبقات اولیه)، کدگذاری محوری (طبقه بندی داده‌ها، مشخص نمودن زیر مقوله‌ها، تشکیل طبقات نهایی)، کدگذاری انتخابی (پیوند مقوله‌ها به یکدیگر) انجام شد.

یافته‌های پژوهش

مفاهیم خلاصه شده بر اساس موضوع مشترک طبقه بندی شد و مقوله های ثانویه را بدست آمد. در نهایت برای پرسش اول پژوهش از ۲۲۶ نشانگر باز ۲۳ مقوله اولیه و ۶ مقوله انتخابی،

برای پرسش دوم از ۱۱۳ نشانگر باز ۴۵ مقوله اولیه و ۴ مقوله انتخابی، برای پرسش سوم از ۱۰۸ نشانگر باز ۳۲ مقوله اولیه و ۷ مقوله انتخابی و در آخر برای پرسش چهارم از ۴۴ نشانگر باز ۲۰ مقوله اولیه و ۵ مقوله انتخابی بدست آمد.

نمودار ۱. الگوی برنامه درسی بازنگری شده کاردانی حسابداری

بحث و تفسیر یافته های پژوهش

در پاسخ به پرسش های پژوهش، پژوهشگر مقوله های انتخابی را از تحلیل محتوای مصاحبه از شرکت کنندگان به شرح زیر احصا نمود؛ که مشارکت کنندگان در هر مورد به نکات مهمی اشاره کرده اند.

پرسش اول: ضرورت سیاست گذاری ساختاری و برنامه ای

عملی نشدن ابعاد مختلف برنامه در اجرا، ناهماهنگی بین بخش های دانشگاه، نبود تناسب در اولویت بندی در نقش و توانایی فارغ التحصیلان و مشاغل قابل احراز، نداشتن کارگاه و

تجهیزات آن برای رشته حسابداری در دانشگاه فنی و حرفه‌ای در مقطع کاردانی، نبود اراده تغییری برای ساختار دانشگاه فنی و حرفه‌ای توسط وزارت علوم تحقیقات فناوری به سمت اهداف این دانشگاه، نبود اعتقاد در برنامه ریزان، سیاستگذاران و مدرسین به اجرای درست برنامه، عدم به کارگیری توأمان شاخص‌های اشتغال بدست آمده از بازار کار در برنامه‌های درسی، نبود مکانیزمی برای تهیه برنامه درسی بر حسب تجزیه و تحلیل محیط کار با کمک کارفرما (نیاز سنجی شغلی و آموزشی) و نبود تفاوت مهارتی بین فارغ التحصیلان دانشگاه فنی و حرفه‌ای و دیگر دانشگاه‌ها برخلاف ادعای مسئولین این دانشگاه، سیاستگذاری و ساختاری و برنامه‌ای در دانشگاه فنی و حرفه‌ای در به ثمر رسیدن اهداف و مشخصات برنامه ضروری می‌سازد.

اشتغال فارغ التحصیلان

زیر ساخت احصاء منظم اطلاعات مربوط به نیاز سنجی شغلی و آموزشی وجود ندارد، تفاوت اساسی بین دانشگاه فنی و حرفه‌ای با دانشگاه آکادمیک وجود دارد و عدم در نظر گرفتن تفاوت این دو دانشگاه توسط وزارت علوم در عناصر برنامه که در آکادمیک، رشته‌ای و فنی و حرفه‌ای شغلی است؛ دانشگاه فنی و حرفه‌ای را به اهدافش نمی‌رساند. آیین نامه وزارت کار یا امور استخدامی محدودیت استخدام نیروی کار بر اساس مدرک ایجاد کرده و حتی اگر دارنده مدرک کاردانی بتواند کار را انجام دهد منع استخدام وجود دارد. نداشتن برنامه‌ای برای اولویت جذب فارغ التحصیلان این دانشگاه در بازار کار، توجه نداشتن به تقاضای بازار کار برای رشته حسابداری در مقطع کاردانی، عدم بکارگیری فارغ التحصیلان کاردانی بخاطر اشباع فارغ التحصیلان دوره‌های مختلف تحصیلات تکمیلی و نداشتن تجربه کاری، ناهماهنگی قوانین در به کارگیری فارغ التحصیلان کاردانی.

کمک گرفتن از شرکای اجتماعی و وزارت کار

استفاده از انجمن‌های حرفه‌ای حسابداری در آموزش و ارزشیابی و امتیاز دادن به شرکت‌ها برای هر کمکی که در این زمینه انجام دهند، تضمین آموزش و ارزشیابی توسط شرکای اجتماعی و ارتباط سیستمی با آنها، آموزش چگونگی اجرای روش آموزش مهارت‌های نرم و چگونگی ارزشیابی آن برای رسیدن به اهداف و مشخصات درج در برنامه درسی مورد تاکید شرکت کنندگان بود.

تعیین مکانیزم سیستماتیک نظارت بر نحوه اجرای برنامه درسی

عدم نظارت سیستماتیک بر حسن انجام کار، تمرکز نظارت بر کیفیت بهره برداری و نظارت باید قابلیت پیگیری داشته باشد. لزوم ارتباط تنگاتنگ برای اجرا بین واحدهای برنامه ریزی، مدرسان، گسترش و نظارت فارغ التحصیلان؛ ایجاد زیر ساخت سیستماتیک پژوهشی برای نیازسنجی آموزشی و شغلی و صلاحیت حرفه‌ای و ارزشیابی و ارتباط شرکای اجتماعی باهم و هماهنگی بین واحدهای رکنی برای آموزش وزارت کار و جذب نیروی انسانی آن، تنظیم هرم شغلی با کمک نیازسنجی شغلی از بازار کار قبل برنامه ریزی با کمک شرکای اجتماعی، تنظیم هرم آموزشی با کمک نیازسنجی آموزشی از بازار کار قبل برنامه ریزی با کمک شرکای اجتماعی، ضرورت در هم تنیدگی ساختارهای آموزش و اشتغال، ضرورت برقراری ارتباط ارگانیک کار و آموزش.

توجیه اقتصادی

با توجه به در نظر نگرفتن تفاوت دانشگاه جنرال و دانشگاه فنی و حرفه‌ای از سوی وزارت علوم، رسیدن به اهداف و مشخصات برنامه عملاً مواجه با موانع متفاوت است که این نوع آموزش را غیر اقتصادی، ناکارآمد و غیر مؤثر کرده است. دانشگاه فنی و حرفه‌ای لازم و ضروری است، در شرایط کنونی برای ادامه کار خود توجیه اقتصادی ماهوی خود را اثبات کند.

پرسش دوم: اجرای واحد عملی یا کارآموزی

وجود ارتباط و هماهنگی بین کار و صنعت و آموزش عالی و آموزش و پرورش بسیار مهم است. بدین ترتیب که اجرای واحد عملی یا کارآموزی با مشارکت صمت و تشکل‌های صنفی با نظارت شرکای اجتماعی دخیل در قانون نظام جامع آموزش و تربیت فنی، حرفه‌ای و مهارتی و هماهنگی بین کار و صنعت و آموزش عالی و آموزش و پرورش دانشگاه در تعیین عناوین دروس و سرفصل‌های دروس و اجرای صحیح آن موفق خواهد بود؛ از این طریق این پژوهش آشکار می‌سازد که واحد عملی در سازمان یا شرکتی که موضوع درس است؛ باید گذرانده شود، برای اجرایی کردن آموزش عملی با مشارکت شرکای اجتماعی آموزش پروژه محور در زمینه موضوع درس انجام شود، کارآموزی با مشارکت تشکل‌های صنفی انجام پذیرد که از این طریق مشکل روش تدریس کنونی در دانشگاه که تئوری است و دانش آموخته را به هدف نمی‌رساند؛ حل خواهد شد.

پیشنهاد اصلاح برنامه به هیأت برنامه ریزان

برنامه تهیه شده جدید به سمت حرفه‌ای شدن گام برداشته است، اما با نیاز بازار کار فاصله دارد زیرا آنطور که در سرفصل دروس عنوان شده، عملی مشابه با دنیای اشتغال، آموزش داده نمی‌شود؛ عدم وجود سرفصل دروس برای سه درس مهم و حیاتی اصول و فنون مذاکره و اخلاق حرفه‌ای و روش پژوهش و مهارت، که نباید انتخابی باشد. کارفرما پیشنهاد داده که سه درس مهم و حیاتی اصول و فنون مذاکره و اخلاق حرفه‌ای و روش پژوهش و مهارت به جای ۱۰۰ ساعت دروس عمومی جایگزین شود؛ یکی از محسنات سرفصل دروس در برنامه تهیه شده جدید اعلام کردن استاندارد های دروس، مساحت و تجهیزات، وسایل مورد نیاز، روش تدریس می‌باشد؛ مهارت های عمومی مورد انتظار در هر درس با مشورت بازار کار باید تکمیل گردد. در سرفصل دروس قسمتی دیگر به نام ویژگی های مدرس وجود دارد که بر اساس نظر کارفرمایان شرکت کننده در مصاحبه باید به صورت زیر تصحیح شود: سه سال سابقه حرفه‌ای در بازار حسابداری در زمینه‌ای که می‌خواهد درس دهد؛ در سرفصل دروس برای معرفی منابع باید سیستمی تعیین شود تا در معرفی منابع بهترین‌ها با حجم کم احصا شده به دانشجوی معرفی گردد؛ در دانشگاه‌های فنی و حرفه‌ای توان برگزاری دروس اختیاری وجود ندارد؛ لذا با اینکه درس اختیاری مبحث جدیدی در برنامه اخیر است، اما با امکانات دانشکده، اجرایی نشده است و باید دروس اختیاری، درصد نیازش در بازار کار کمتر باشد اما تمام این شش عنوان بورس، حقوق و دستمزد، پیمان کاری، امور بیمه، فعالیت‌های کشاورزی و امور بانکداری مهم است؛ و حداقل باید حسابداری پیمان کاری اجباری باشد؛

در رابطه با عنوان دروس آن نیز شرکت کنندگان پیشنهاد هایی برای بهبود برنامه به سمت نیاز بازار کار ارائه داده‌اند که عبارتند از: نام درس مالی ۱ اصلاح شود تا با حسابداری مالی اشتباه نشود، پیشنهاد می‌شود در قانون تجارت، قوانین سلامت اداری گنجانده شود. به سرفصل حسابداری شرکت های (۲) نیاز شرکت های بورسی و فرابورسی به انتشارات اطلاعاتی از طریق سامانه کدال اضافه شود. اضافه کردن زبان عمومی به زبان تخصصی برای احتساب فرصت یادگیری، عدم لزوم مباحث بودجه جامع عملیاتی و هزینه یابی جذبی استاندارد یا متغیر یا هزینه یابی بر مبنای فعالیت در بهایابی در سطح کاردانی. عملی شدن واحدهای دروس حقوق تجارت، کار و تامین اجتماعی و کار آفرینی.

کار آموزشی باید در محیط کار انجام گیرد علاوه بر آن در کارآموزی آموزش عملی مباحث حسابداری عمومی و تأکید بیشتر بر دفتر نویسی در این سطح مناسب است. مباحث فن آوری اطلاعات در سطح کاردانی ابتدا اکسل و اکسس با تمرین و تکرار بتواند حداقل ترازنامه و صورتهای مالی را در اکسل تهیه کند و دوم پاور در حد آشنایی، یکی از مشکلات آموزش بر خط در دانشگاه، نداشتن کد اقتصادی برای آموزش فرضاً برای معاملات فصلی اداره مالیات بیمه و... می باشد که باید دانشگاه سیاستی برای رفع این معزل بیانید.

ایجاد پایش سیستماتیک

ایجاد پایش سیستماتیک بخش طراحی برنامه از بخش اجرا و ارزشیابی و هماهنگی بین سه بخش با کمک شرکای اجتماعی به نحوی که افزایش پویایی و چابکی برنامه درسی را به همراه داشته باشد؛ موارد زیر به کمک اجرای صحیح سرفصل دروس کمک خواهد آمد: متناسب سازی آموزش دروس با مهارت های مورد نیاز بازار کار از نظر سطح، حوزه شغلی، شایستگی- های فنی و غیر فنی، مشخص کردن شاخص و زمان مناسب به همراه اشراف کامل به مدل‌لوزی برنامه درسی برای تهیه محتوا، لزوم اجرای پیوستار دیپلم به تحصیلات تکمیلی در دانشگاه فنی و حرفه‌ای، تعریف استانداردهای آموزشی در هر سرفصل و چگونگی روش اجرا و روش ارزشیابی آن درس با کمک کارفرما و شرکای اجتماعی، انتخاب میزان تئوری کار برای نظارت بر برنامه درسی توسط وزارت علوم برای رسیدن به اهداف دانشگاه فنی و حرفه‌ای، تغییرات متناسب با نیاز بازار اشتغال در بازنگری برنامه به دلیل عدم نیاز سنجی شغلی و آموزشی و پژوهشی به طور سیستماتیک، هماهنگی قوانین و آیین نامه‌های کشوری با نقش و توانایی فارغ التحصیلان اعلامی در برنامه، استفاده از برنامه درسی منعطف (از قبیل دروس انتخابی، اختیاری، یا برنامه درسی مشارکتی)، اختصاص بخشی از زمان آموزش به برنامه‌ریزی توسط آموزشگاه. افزایش پویایی و چابکی برنامه با هماهنگی بین واحدهای دانشگاه می‌تواند در روزآمد بودن مؤثر باشد.

کسب ویژگی های مورد نیاز بازار کار

شرکت کنندگان شاخص های زیر را جهت کسب ویژگی های مهارت آموزی مورد نیاز بازار کار اعلام کرده اند: تلفیق مهارت های فنی و غیر فنی بر اساس رویکرد شایستگی یعنی تلفیق دانش، مهارت و اخلاق، آموزش بر اساس پروژه که می تواند یکی از اقسام آموزش شبیه سازی کار بر

اساس اشتغال باشد، بدین ترتیب که در بازه آموزش تمام فرایندهای حسابداری از ثبت حسابداری، تهیه و تکمیل فرمها و در نهایت تهیه دفاتر قانونی اعم از دفتر روزنامه، کل و معین، تهیه تراز آزمایشی و تکمیل ضمائم مالیاتی و سایر گزارشاتمی که مورد نیاز است؛ تا زمانی که منتج به تهیه صورت های مالی و گزارش دهی شود توسط دانشجو انجام پذیرد؛ پیشنهاد می شود برای کیفیت اجرای بهتر برنامه درسی کاردانی حسابداری فنی و حرفه ای در دانشگاه فنی و حرفه ای دو مدرسه تدریس شود یک مدرس برای ۶۰٪ عملی و یک مدرس برای ۴۰٪ نظری، فرد حسابدار خبره ای که در بازار حرفه کار کرده است؛ باید درس مبانی عمومی رایانه را تدریس کرده و مثال های متعدد کاری را برای دانشجو به عنوان پروژه ارائه دهد نه صرفا فردی که مدرک دانشگاهی رایانه را دارد، تعریف مشخص و واضح از مشخصات کارگاه حسابداری در دانشگاه فنی و حرفه ای با تجهیزات مورد لزوم از جمله سایت کامپیوتر مجهز به برنامه های نرم افزار بازار اشتغال و اینترنت، یکی از کارهای مهم در مقطع کاردانی گزارش دادن به مدیریت است که میسر نمی شود مگر اینکه درس آمار به عنوان پیش نیاز گنجانده شود، و در نهایت آگاهی دادن به دانشجو که هدف از برنامه ریزی کاردانی در دانشگاه فنی و حرفه ای استخدام شدن دانشجو یا ادامه تحصیل فارغ التحصیل نیست.

پرسش سوم: مهارت های لازم مطابق نیاز کارفرما

شرکت کنندگان شاخص های زیر را جهت کسب مهارت های لازم مطابق با نیاز کارفرما اعلام کرده اند: ایجاد شرایط انگیزشی برای کارفرما، بدین ترتیب که دولت برای شرکت ها اعلام کند اگر دانشجویان را حین تحصیل آموزش عملی بدهید و بهترین آنها را جذب کنید؛ شرکت از یک درصد یا ۵ درصد حق بیمه معاف است. که دو نتیجه دارد اول انگیزه مادی برای کارفرما دوم جذب نیروی فارغ التحصیل؛ آموزش مهارت در زمینه بینش دانشجو علاوه بر شایستگی های فنی و غیر فنی یعنی دانشجو باید در مورد مسائل اقتصادی اجتماعی فرهنگی مؤثر بر حسابداری با کار عملی به بینش دست یابد؛ دانشجو با گذراندن واحدهای عملی باید مهارت های زیر را کسب کند: یادگیری مادام العمر، اطلاعات و تفکر راهبردی، مهارت فنی و غیر فنی با رویکرد آموزش مستقل و تلفیقی بصورت توأمان و سنجش بطور همزمان، مهارت کارآفرینی، مهارت انتقال یادگیری یعنی فارغ التحصیل با تغییر شرایط مهارت کاری خود را تطبیق دهد؛ برآوردن حداقل نیاز کارفرما در سطح کاردانی از جمله تهیه لیست حقوق و دستمزد و تکمیل

اظهار نامه مالیاتی و ارسال به سازمان های مربوطه با استفاده از موقعیت های واقعی دنیای کار مبتنی بر استاندارد عملکرد، سنجش با کمک شرکای اجتماعی.

ویژگیهای محیط یاددهی یادگیری دروس مهارتی حسابداری

شرکت کنندگان شاخص های زیر را جهت ویژگی های محیط یاددهی یادگیری دروس مهارتی حسابداری اعلام کرده اند: آموزش ۶۰ الی ۷۰ درصد عملی، تبحر در کار با تمرین و تکرار در محیط واقعی کار، نظارت استاد متبحر بر روند فعالیت آموزش مهارتی تا رسیدن به شایستگی، کسب توانمندی موضوعات درسی با تلفیق آموزش نظری با آموزش عملی در محیط واقعی کار با نظارت مدرس متبحر در حرفه و دادن فرصت برای یادگیری با ذکر این نکته که یادگیری مهارتی یادگیری عملی است و در بازار اشتغال مهارت در کار فارغ التحصیل مهم است، در محیط یاددهی و یادگیری بازار کار در سطح کاردانی آموزش نرم افزاری و دستی برای سند رسی و گزارش کار بسیار مهم است که در اجرا و ارزشیابی این مهم باید انجام شود. باید در سرفصل دروس تذکر داده شود که درس ها همزمان با نرم افزار حسابداری رایج در بازار اشتغال تدریس شود؛ محیط یادگیری باید بگونه ای باشد که دانشجو مستندات را طبقه بندی، رسیدگی، جمع بندی و سند رسی کرده یک گزارش حسابداری با استفاده از نرم افزار صادر کند.

ویژگی های مدرسین دروس مهارتی حسابداری

شرکت کنندگان شاخص های زیر را جهت ویژگی های مدرسین دروس مهارتی حسابداری اعلام کرده اند: از آنجایی که هیأت علمی، جهت دهندگان توسعه هستند (دارابی، ۱۳۹۸): استاد دانشگاه فنی و حرفه ای باید متبحر در کارش باشد. تا منبع درسی را تعدیل کرده آموزش دهد. اگر مدرس دانشگاه فنی و حرفه ای نتواند دانشجو را بر اساس نیاز بازار کار به شایستگی برساند، دانشگاه نخواهد توانست به اهداف خود دست پیدا کند و باید کلاس را تعطیل کند که البته تعطیلی کلاس موافق با اقتصاد آموزش است؛ به کارگیری و جذب افراد متبحر در دانشگاه فنی و حرفه ای میسر نمی شود مگر اینکه قوانین جذب هیات علمی برای دانشگاه فنی و حرفه ای تغییر کند چرا که قوانین حاضر جذب هیات علمی به سمت دانشگاه آکادمیک انحراف دارد.

آماده سازی شرایط محیط یاددهی و یادگیری برای آموزش عملی

شرکت کنندگان شاخص های زیر را جهت آماده سازی شرایط محیط یاددهی و یادگیری برای آموزش عملی اعلام کرده اند: باید در برنامه درسی آموزش فنی و حرفه ای حسابداری تعریف شود که

حداقل دو استاد مباحث عملی و نظری را تدریس کنند چرا که در دنیا برای هر ترم ۱۸ جلسه درسی در نظر گرفته می‌شود که برای هر جلسه یک استاد سر کلاس می‌رود خاطر نشان می‌شود جلسه اساتید تایم ندارد و به مهارت آموز فرصت یادگیری داده می‌شود یعنی استاد مباحث مهارتی را مطرح کرده تحت عنوان پروژه از دانشجو کار می‌خواهد بنابر این وقتی گفته می‌شود حداقل دو استاد واقعا کف مجموعه در نظر گرفته شده است؛ توجه به هزینه بالای اجرای برنامه درسی فنی و حرفه‌ای و تعهد بودجه‌ای پایدار نسبت به استفاده از تجهیزات و مواد در اجرا بسیار مهم است؛ مد نظر داشتن هماهنگی برای استفاده از تجهیزات مرتبط با اجرای برنامه درسی فنی و حرفه‌ای هنگام تدوین و نیز اجرای برنامه مهم است، کمک گرفتن از اساتید خبره در حرفه برای کسب مهارت در استفاده از فن آوری در حسابداری مانند مهارت کار با کامپیوتر، مهارت به کارگیری قوانین بیمه و مالیات، مهارت گزارش دهی با اکسل، مهارت کار ثبت اسناد حسابداری، شبکه سازی محیط یادگیری و محیط کار و استفاده از خبرگان حرفه‌ای نوآور و فناور در توانایی سازگاری برنامه درسی با تغییرات دنیای کار، نیاز مبرم دانشجو به کار در بازار همزمان با گذراندن واحد درسی، توانایی برقراری انتقال ارتباط بین دانسته‌ها و مهارت‌های متنوع در موضوع کاری توسط استاد متبحر در کار به دانشجو، ملحوظ شدن سیاستگذاری دانشگاه فنی و حرفه‌ای در رابطه با کارورزی یا کارآموزی پایان هر موضوع و واحد درسی با کمک اساتید خبره و کارفرماها و به روز کردن دوره‌ای آن با کمک خبرگان حرفه‌ای، انجام کارآموزی در محیط واقعی کار زیر نظر مدرس به طور مستمر با- کمک وزارت صمت و اتاق بازرگانی و صنوف و ایجاد فرهنگ یاددهی به دانشجو.

جذب افراد متبحر در کار (انگیزشی، هزینه‌ای)

در پاسخ به این سوال که: آیا در حال حاضر مدرسینی که می‌خواهند در دانشگاه فنی و حرفه‌ای تدریس کنند و مهارت‌های مورد نیاز بازار اشتغال را به دانشجو به صورت عملی درس دهند سازو کاری برای جذب در دانشگاه توسط وزارت علوم در نظر گرفته شده است؟ شرکت کنندگان موارد زیر را اعلام کردند: مشکل قوانین دانشگاه در جذب افراد متبحر در- کار (انگیزشی، هزینه‌ای)، عدم ارتباط بین صنعت و دانشگاه جهت استمداد از افراد متبحر در تدریس، تفاوت دانشگاه فنی و حرفه‌ای قوانین جذب استادش با دانشگاه‌های جنرال، شرط کافی برای جذب هیات علمی (رسمی یا غیر رسمی) در دانشگاه فنی و حرفه‌ای خبرگی در بازار اشتغال جهت آموزش عملی است و داشتن مدرک لیسانس فوق لیسانس یا حتی دکتری شرط لازم است، اشل حقوقی اساتید حرفه‌ای با شرایط جاری در دانشگاه بسیار متفاوت است. در

حال حاضر، میزان حق التدریس نظری ۷۵ درصد بیشتر از عملی است و اگر تصحیح نشود تدریس عملی منتفی است. اساتید تمام وقت بر اساس اشل هیئت علمی نظری هستند و طبعا مباحث عملی را با توجه به شرایط فوق به سمت تئوری سوق خواهند داد. چون پایشی هم نیست پس دانشگاه فنی و حرفه ای فلسفه وجودیش از بین رفته است؛ مگر اینکه برای رسیدن به هدف برنامه درسی دانشگاه فنی و حرفه ای و اجرای کامل سرفصل ها دانشگاه فنی و حرفه ای تغییر قوانین جذب را مطالبه کند. باید ارتقاء هیات علمی در دانشگاه فنی و حرفه ای تعریف شود نه مانند قوانین جاری که بر اساس دانشگاه آکادمیک است یعنی ارائه پژوهش و مقاله

جذب افراد متبحر با کمک شرکای اجتماعی آموزش فنی و حرفه ای

اساتید حق التدریس حرفه ای با مشوق های لازم قانونی و ارتباط با شرکای اجتماعی تعیین شود؛ برای تدریس دروس مالیاتی، باید از ممیز مالیاتی استفاده کنند، ارتباط با وزارت صمت و اتاق بازرگانی و صنوف و کمک گرفتن از آنها برای گذراندن واحد های عملی بسیار حیاتی است.

انتخاب مدرسین شایسته

انتخاب مدرسین شایسته در دانشگاه فنی و حرفه ای تقاضای شرکای اجتماعی است. تدریس کنونی دانشگاه فنی و حرفه ای بدین صورت است که یک کتاب یا بخشی از یک کتاب معرفی می شود، یا به درخواست دانشجو برای گذراندن واحد، جزوه ۲۰ صفحه ای تهیه شده یا حتی به درخواست ۱۰ پرسش مهم از آن جزوه ۲۰ صفحه ای پاسخ مثبت داده می شود، اساتید مشغول به کار حال حاضر دانشگاه های فنی و حرفه ای بخصوص آنهایی که توسط وزارت علوم جذب این بخش شده اند نیاز به آموزش مهارتی مورد نیاز بازار کار حسابداری دارند که متأسفانه وزارت علوم با این کار مخالف بوده اجازه برقراری کلاس های ضمن خدمت را نمی دهند، پایش از ویژگی های اساتید در ۱۵۰ واحد دانشگاه فنی و حرفه ای وجود ندارد، واکنش برنامه ریزان و مدیران گروه دانشکده های فنی و حرفه ای به عدم اجرای برنامه توسط اساتید در حد نامه یا مراجعه حضوری به کارشناسان ستادی است و قانون ضمانت اجرایی برای برخورد به آنان نداده است، بازنگری و اصلاح ویژگی های مدرس در سرفصل های دروس تعیین شده و ضمانت اجرایی برای برخورد با متخلف مورد نیاز است؛ برای رسیدن به هدف برنامه، چگونگی اجرای استاندارد های آموزشی عنوان شده در سرفصل ها در فرایند یاددهی یادگیری بسیار مهم است.

که البته شایسته نبودن اکثریت قریب به اتفاق اساتید در حال حاضر دانشگاه فنی و حرفه‌ای برای آموزش مهارت با مورد مشورت قرار دادن اساتید حرفه‌ای در انتخاب مدرس حل خواهد شد.

پرسش چهارم: تعیین مکانیزم سنجه برای ارزیابی مهارت کسب شده دانش آموخته
 لزوم ممیزی توسط دانشگاه فنی و حرفه‌ای مبنی بر اجرای صحیح برنامه در اهداف و سرفصل دروس گفته شده تا مشخص شود فارغ التحصیل توانایی انجام کار را بر اساس نیازهای بازار اشتغال کسب کرده یا خیر، ضرورت نظارت بر ارزشیابی، ایجاد مکانیزم تعیین سنجه برای ارزیابی مهارت کسب شده دانش آموخته در دانشگاه فنی و حرفه‌ای تا با ادعای دانشگاه فنی و حرفه‌ای همراستا شود؛ ایجاد مکانیزمی جهت تغییر در نحوه ارزشیابی سستی کفایت سرفصل‌های دانشگاه فنی و حرفه‌ای تا ارزشیابی بر اساس پروتکل‌های حرفه‌ای در آن موضوع درسی با نظارت حرفه‌ای‌های بازار کار انجام شود. متأسفانه اعتبار ارزشیابی برنامه در حال حاضر روی کاغذ است و اجرایی نشده است. برخی معتقدند که ارزشیابی، با همه بخش‌های دانشگاهی از جمله فرایند تدریس، یادگیری، طراحی هدف و هدایت ارتباط داشته، تجربیات آموزشی را نیز دربرمی‌گیرد. از طرفی سازمان‌دهی برنامه‌درسی به وسیله فلسفه آموزشی مؤسسه تعریف می‌شود و فلسفه در تعیین ساختار و محتوای دانش و جو آموزشی نیز دخالت مستقیم دارد (جف و دیگران، ۱۹۹۶) که متأسفانه وزارت علوم این مهم را در دانشگاه فنی و حرفه‌ای در نظر نگرفته است.، انجام ارزشیابی دانش آموخته توسط نماینده بازار کار.

ایجاد ارزشیابی دومرحله‌ای

آموزش مبحث عملی باید دو استادی باشد. استاد نظری که دانشی درس داده و دانشی هم ارزشیابی می‌کند؛ استاد متبحر در بازار کار نیز مهارتی آزمون می‌گیرد و نمره دانشجوی هم توسط استاد متبحر ۶۰٪ و استاد نظری ۴۰٪ ملحوظ خواهد شد. روش ارزشیابی کنونی دانشگاه فنی و حرفه‌ای فقط روش پرسش و پاسخ است و آنطور که در سرفصل دروس آمده در بازار اشتغال انجام نمی‌پذیرد. نظام ارزشیابی است که بر اساس آن تجربه‌های یادگیری دانشجویان با استفاده از شواهد معتبر و روا و روش‌های متفاوت سنجش متناسب با موقعیت‌های یاددهی یادگیری بر اساس استاندارد دنیای کار (شایستگی) مورد ارزشیابی قرار می‌گیرد (آزاد، ۱۳۹۶).

گرفتن گواهینامه از وزارت کار با همکاری شرکای اجتماعی

ایجاد مکانیزم ارزشیابی کسب مهارت و گرفتن گواهینامه از وزارت کار با همکاری شرکای اجتماعی است که می‌تواند با ایجاد زیرساخت‌های مناسب و لازم زیراتفاق بیفتد. ایجاد مکانیزم تهیه استاندارد برای

شرایط احراز شغل با کمک بازار کار (صمت، اتاق بازرگانی و...)، گرفتن گواهینامه از وزارت کار یا هر مرجعی که توسط قانون مشخص شود، انجام ارزشیابی برنامه و کسب شایستگی و مهارت حرفه‌ای در مورد آن موضوع درسی بر اساس مستندات واقعی توسط نماینده بازار کار، تا دانش آموخته گواهینامه را بگیرد.

ارزشیابی از دانشجویان در محیط واقعی کار

لزوم امتحان عملی در ارزشیابی بر طبق اهداف برنامه، از مسایل کاربردی و مورد نیاز بازار کار موضوع درسی در محیط واقعی کار و ارزشیابی در چنین محیطی است، مؤثر بودن نقش استاد متبحر در ارزشیابی و راهنمایی دانشجو تا رسیدن به شایستگی، در سرفصل دروس چک لیستی برای آزمون عملی از موضوع درسی وجود داشته باشد، ناتوانی مدرس برای برگزاری ارزشیابی پروژه یا واقعیت محیط بازار کار بدلیل تغییر نکردن سیاست های کلان دانشگاه فنی و حرفه‌ای. در برنامه‌نویسی مشکلی وجود ندارد؛ در اجرا از جمیع جهات مشکل وجود دارد از جمله: استاد اگر کاربرد حرفه باشد؛ خیلی از مشکلات آموزش حل می‌شود. استاد رسمی دانشگاه خیالش از بابت استخدام خود راحت است؛ پس حسابداری را به سمت اهداف وزارت علوم سوق می‌دهد؛ یعنی دانشگاه فنی و حرفه‌ای به دانشگاه آکادمیک تبدیل شود و این غیر اقتصادی است.

ممیزی اجرای برنامه

برنامه درسی بازارنگر، برنامه ریزی نتیجه‌گراست، در برنامه بازارنگر، سرانجام تحصیل دانش آموخته، سودی را برای نهاد معینی تولید کرده یا نقشی در سازندگی دانش آموخته ایفا خواهد کرد. نظام آموزشی دانشگاهی موظف است از نظر پرورشی نیز، دانش آموخته را برای دنیای کار آماده کند. همچنین آنان را برای سازندگی شخصی نیز پرورش دهد. این نگاه توأمان، آن مطلوب نهایی یک برنامه نتیجه‌گرا را پدید می‌آورد. (محرّم زاده همایش مشهد ۱۳۹۹). ابعاد اجرای برنامه نیاز به ممیزی دارد.

نتیجه گیری و بحث

پژوهش پیش رو با هدف بازننگری برنامه درسی رشته حسابداری در مقطع کاردانی دانشگاه فنی و حرفه‌ای مبتنی بر نیازهای مهارتی بازار اشتغال انجام شد. در این پژوهش با توجه به مصاحبه با صاحب نظران و همچنین نظرخواهی از متخصصان، بازننگری برنامه درسی رشته حسابداری در مقطع کاردانی دانشگاه فنی و حرفه‌ای مبتنی بر نیازهای مهارتی بازار اشتغال انجام و اعتباریابی شده است. توجه به این نکته مهم است که نتایج این پژوهش اهمیت روز افزون مطالعات پشتیبان با کمک شرکای اجتماعی و برنامه ریزی بر اساس مهارت مورد نیاز بازار و اجرا و ارزشیابی را آشکار کرده است و نقش اجرایی و پایش

آن در چهار بعد پژوهش می‌تواند به نبود صرفه اقتصادی آموزش رشته حسابداری در مقطع کاردانی دانشگاه فنی و حرفه ای مبتنی بر نیازهای مهارتی بازار اشتغال منجر شود. نظام آموزشی دانشگاه فنی و حرفه‌ای کشور با توجه به نتایج بدست آمده میتواند خود را ارتقاء داده و نقش خود را مطابق با تقاضای شرکای اجتماعیش اصلاح نماید و از این رهگذر در ایجاد اقتصاد پایدار و رشد اقتصادی به کشور کمک کرده و باعث تثبیت نیازسنجی شغلی و آموزشی و مبنایی برای درست کردن هرم شغلی و آموزشی با کمک وزارت کار گردد. در عین حال به توسعه اجتماعی و فرهنگی کمک کند. هرگونه برنامه تربیت بر اساس مهارت از جمله مهارت در مقطع کاردانی حسابداری در دانشگاه فنی و حرفه‌ای نیازمند بستر سازی مناسب و ارتباط هماهنگ تمامی سازمان‌های درگیر در قانون نظام جامع آموزش و تربیت فنی، حرفه‌ای و مهارتی مصوب ۱۳۹۶/۰۸/۲۴ بوده و برای عملیاتی کردن اهداف مندرج در اسناد بالادستی مرتبط با آموزش و تربیت فنی، حرفه‌ای و مهارتی به عزم جدی تمام نهادها و سازمانها بستگی دارد.

توسعه فرهنگ کارآفرینی باید مورد توجه قرارگیرد و این درس در سلسله درس های مهارتی دانشگاه به صورت عملی با استفاده از افراد کارآفرین تدریس شود. جامعه دانشگاه فنی و حرفه‌ای برای رسیدن به توسعه پایدار در آموزش مهارتی بالاخص در رشته کاردانی حسابداری می‌بایست تربیت بر اساس مهارت و ارتقاء شایستگی‌های فنی، غیر فنی را در اولویت فرایند تربیت یاددهی و یادگیری با تمام مولفه های برنامه ریزی درسی دخیل در آن قرار دهد. در این بین رفع نیازهای مختلف کشور و کاهش بیکاری و اشتغال آفرینی و بهره‌مندی از فرصت‌های موجود می‌تواند از اثرات این برنامه باشد. چرا که وقتی این برنامه تصحیح گردد در حلقه اصلاح افتاده بقیه برنامه ها را هم متأثر خواهد کرد. متأسفانه در کشور ایران نبود ضمانت اجرایی و پاسخگویی یکی از بزرگترین مشکلات نظام آموزشی مهارتی در جهت تحقق سیاست‌های آموزشی از جمله وزارت علوم است؛ ساده انگاری است که با ضمانت اجرای نامناسب و اختصاص اعتبارات اندک و عدم پاسخگویی به انجام وظایف و تعهدات، دانشگاه فنی و حرفه ای توان رسیدن به اهداف خود را داشته باشد. اگر در یک رشته مهارتی مانند کاردانی رشته حسابداری در دانشگاه فنی و حرفه‌ای اجرایی شود می‌توان امید داشت که رشد اقتصادی و مالی، رشد فرهنگ کار و تلاش در بین دانشجویان، رشد کارآفرینی، رشد کاوشگری و تفکر خلاق؛ رشد خود باوری و توانمندی‌های دانشجویان، توانایی مدیریت خود اشتغالی و شکوفایی اقتصادی خانواده‌ها و جامعه رونق گرفته که در قالب برنامه مهارت مورد نیاز بازار کار دانشگاه فنی و حرفه‌ای برای دانشجویان مقطع کاردانی رشته حسابداری گنجانده شود و با درونی شدن این ارزش‌ها دانشجو به عنوان فردی مستقل با اعتماد به نفس حاکی از داشتن مهارت در حوزه شغلی خود، ساعی و خلاق در جامعه فعالیت کند.

منابع

- آزاد، ابراهیم. (۱۳۹۶)، مبانی نظری ارزشیابی (سنجش) بر اساس شایستگی، ویژه نامه رشد فنی و حرفه‌ای. آقازاده، محرم. (۱۳۹۹)، نشست پیش‌بایست‌های برنامه درسی بازار نگر، نخستین نشست تخصصی "اولین همایش برنامه درسی و اشتغال"، دانشگاه فردوسی مشهد با همکاری "انجمن مطالعات برنامه درسی ایران".
- انتظاریان، ناهید و طهماسبی، طاهره. (۱۳۹۰)، بررسی میزان هماهنگی و انطباق نظام آموزش عالی و آموزش‌های فنی و حرفه‌ای با نیازهای بازار کار، کار و جامعه بهمن ۱۳۹۰، ۱۴۰
- بیرم باثوم، رابرت. (۱۳۸۲)، دانشگاهها چگونه کار می‌کنند (ترجمه حمید آراسته)، تهران: موسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی
- پورعابدی، محمدرضا. (۱۳۹۵). طراحی مدل چیره دستی در سازمان‌های علمی و فناورانه بر مبنای نظریه داده بنیاد (مطالعه موردی: جهاد دانشگاهی). فصلنامه مدیریت دولتی، ۱، ۳۳-۵۴.
- ثابت نژاد، حمید رضا؛ حاتم زاده، علی رضا؛ فلاح وحدتی جو، مجید؛ محمد هاشمی، زهرا؛ (۱۳۸۹) بررسی تطبیقی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در کشورهای آلمان و ایران، سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور. ۱.
- حسن نژاد، مصطفی، (۲۰۱۸)، گزارش توسعه جهانی سال، بانک جهانی
- دارابی، مجید (۱۳۹۸). طراحی الگوی مدیریت کیفیت برای فعالیت‌های کلیدی اعضای هیئت علمی (آموزشی و پژوهشی) دانشگاه‌ها؛ (مورد پژوهش؛ دانشگاه شاهد)، پایان‌نامه جهت اخذ درجه دکترا تخصصی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه تهران
- رحمانیان کوشککی، عبدالرسول؛ برزگر، بهرام؛ کمالی راد، اسماعیل، (۱۴۰۰)، طراحی مدل بهبود کیفیت آموزش حسابداری از طریق بررسی روابط بین عوامل مؤثر بر روش‌های تدریس، پژوهش‌های تجربی حسابداری، ۱۰(۴۱): ۱۳۹-۱۶۶
- رهنمای رودپشتی، فریدون؛ و کیلی فرد، حمیدرضا و رئیس زاده، سید محمدرضا (۱۳۹۰)، تعیین اولویت‌ها و نیازهای آموزشی محتوای دروس حسابداری از دیدگاه دانشجویان، اساتید دانشگاه، شاغلین در حرفه و آرایه الگویی مؤثر، تحقیقات حسابداری.
- سنایی، محمد (۱۳۸۵)، تجزیه و تحلیل وضعیت آموزشی دانشگاه‌های آزاد اسلامی گیلان و مازندران در ارتباط با نیازهای آموزش عالی کشور، طرح پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد چالوس، معاونت پژوهشی.
- سیلور، جی گالن؛ الکساندر، ویلیام ام؛ جی لویس، آنتور. (۱۳۹۱)، برنامه ریزی درسی برای تدریس و یادگیری بهتر (ترجمه غلامرضا خوی نژاد)، مشهد: به نشر.

شاردن، جان. (۱۳۳۶)، *سیاحت نامه شاردن* (ترجمه محمد عباسی)، جلد چهارم، تهران، امیر کبیر صالحی؛ نصیر زاده؛ رستمی. (۱۳۹۳)، چالش‌های آموزش حسابداری در ایران از دید شاغلین حرفه و مراجع دانشگاهی، *دانش‌حسابرسی*، ۵۴، بهار ۹۳

صالحی عمران، ابراهیم و یغموری، سعید (۱۳۸۹)، بررسی مهارت‌های اشتغال‌زایی بازار کار با توجه به اقتصاد جهانی در برنامه‌های درسی آموزش عالی، *فصلنامه مطالعات برنامه درسی*، ۴(۱۶)، ۲۳۳-۲۷۳

صالحی عمران، ابراهیم؛ کیانی، غلامرضا؛ بارانی، سپیده (۱۳۹۷)، برنامه درسی بازننگری شده دوره کاردانی پیوسته رشته حسابداری، تهران: شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه فنی و حرفه‌ای، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

طاها، فاطمه (۱۳۹۵). تبیین جایگاه پژوهش‌های چاپ شده اعضای هیئت علمی در توسعه پایدار. پایان‌نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه الزهراء (س).

طباطبائیان، مریم السادات؛ مشایخ، شهناز (۱۴۰۰)، مقایسه روش آموزش ترکیبی و سنتی از بعد رضایتمندی تحصیلی دانشجویان حسابداری، *پژوهش‌های تجربی حسابداری*، ۱۱(۴): ۱۰۴-۱۲۴

طوسی، محمدعلی، (۱۳۵۴)، تاریخ آموزش و پرورش باختر، تهران: دانشگاه سپاهیان انقلاب ایران عبدالهی، حسین، (۱۳۹۵)، ارزیابی سازوکارهای تجربه شده برقراری ارتباط بین آموزش فنی و حرفه‌ای رسمی و بازار کار در ایران، *پژوهش در برنامه ریزی درسی*، ۱۳(۲۲): ۱۶۷-۱۵۲

عرب مازار یزدی، محمد؛ ثابتی، حجت و گلی، علی. (۱۳۸۶)، آموزش حسابداری در عصر فناوری و ارتباطات، *مجله حسابداری*، ۱۹۰، ۳۱-۲۶

فتحی واجارگاه، کوروش؛ موسی پور، نعمت‌الله؛ یادگارزاده، غلامرضا. (۱۳۹۷)، برنامه ریزی درسی آموزش عالی (مقدمه‌ای بر مفاهیم، دیدگاه‌ها و الگوها)، تهران: انتشارات مؤسسه کتاب مهربان نشر.

فرج زاده دهکردی، حسن؛ نورشاهی، کبری. (۱۳۹۴)، اولویت بندی ارزش‌های شخصی و ویژگی‌های فردی حسابداران: نقدی بر آموزش حسابداران. *تحقیقات حسابداری و حسابرسی*، ۷(۲۵): ۱۳۳-۱۱۸

فرهادی، مجید؛ نائینی، سیدمحمد کاظم. (۱۳۶۶)، برنامه آموزشی دوره کاردانی رشته حسابداری، تهران: گروه برنامه ریزی علوم انسانی، کمیته علوم مدیریت و امور اداری، وزارت فرهنگ و آموزش عالی مصوب نودو سومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی

فضلی درزی، اعظم. (۱۳۹۴). طراحی الگوی بهسازی اعضای هیئت علمی رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، *رساله دکتری دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه گیلان*.

فینچ، کرتیس؛ کرانکلیتن، جان؛ برنامه ریزی در آموزش فنی و حرفه ای (۱۹۹۹). خلاقی، علی اصغر، فتحی واجارگاه، کوروش، شمس مورکانی، غلامرضا، تهران: ۱۳۹۰، انتشارات مدرسه. کرمی، مرتضی. (۱۳۸۶). مقایسه الگوهای سیستمی و سازنده گرایی طراحی آموزشی در سازمان‌ها. اولین همایش مدیران آموزش. سازمان‌های تولیدی و خدماتی. تهران ۳۰ و ۳۱ خرداد. مشایخی، بیتا و نوروش، ایرج (۱۳۸۴)، نیازها و اولویت‌های آموزشی حسابداری مدیریت: فاصله ادراکی بین دانشجویان و شاعلیان در حرفه حسابداری، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۱۲(۴۱)، ۱۶۱-۱۳۳.

ملکی، حسن (۱۳۹۷)، مقدمات برنامه ریزی درسی، انتشارات علوم تربیتی، چاپ دوازدهم. مومنی مهمویی، حسین؛ کاظمپور، اسماعیل؛ تفرشی، محمد. (۱۳۹۰). برنامه ریزی درسی مبتنی بر شایستگی؛ راهبردی مطلوب برای توسعه شایستگی‌های اساسی. فصل‌نامه راهبردهای آموزش، ۴(۳): ۱۴۳-۱۴۹

میرکمالی، سیدمحمد و باقری خلیلی، زینب. (۱۳۸۴). ارزیابی توانمندی شغلی دانش‌آموختگان رشته‌های فنی و حرفه‌ای. فصلنامه نوآوری‌های آموزشی. ۴(۱۳): ۸۵-۱۱۰
معین، مصطفی؛ اخلاقی، مهدی؛ نائینی، سیدمحمد کاظم (۱۳۷۹)، دوره کاردانی پیوسته علمی-کاربردی حسابداری، گروه علمی-کاربردی، تهران: وزارت علوم تحقیقات و فناوری شورای عالی برنامه‌ریزی

نژاد قربان، زینب. (۱۳۹۴). بررسی و مقایسه تطبیقی مؤلفه‌های مؤثر بر توانمندسازی اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های علم و فرهنگ و سوره تهران. پایان‌نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد رشته مدیریت و برنامه ریزی آموزش عالی دانشکده علوم انسانی دانشگاه علم و فرهنگ
وایلز، جان؛ قاسم پور مقدم، حسین؛ نقی زاده، عبدالحسین. (۱۳۹۳). راهبری برنامه درسی، نشر داستان، چاپ اول.

یاسینی، علی؛ عباسی نیکو، محمد؛ تابان، محمد؛ پور اشرف، یاسان الله. (۱۳۹۶). طراحی الگوی بازاریابی آموزش عالی در ایران؛ مدلی برآمده از نظریه داده بنیاد، مدیریت بازرگانی. ۹(۲): ۴۱۵-۴۳۸

References

- Abdollahi, Hossein. (2016). Evaluation of the experienced mechanisms of establishing a relationship between formal technical and vocational education and the labor market in Iran, *Research in Curriculum Planning*, 13(22): 167-152 (In Persian).
- Aghazadeh, Moharram, (1399), Bazaar Negar Curriculum Prerequisites Meeting, The First Specialized Pre-Meeting of "The First Curriculum and Employment Conference", Ferdowsi University of Mashhad in collaboration with the "Iranian Curriculum Studies Association". (In Persian).

- Ahmed, A. E., El Refae, G. A., & Elkhatib, S. M. (2017). Integrating Employability Competencies: A framework for accounting education. *International Journal of Research in Business, Economics and Management*, 1(1), 135-144.
- Albrecht, W. S., & Sack, R. J. (2000). *Accounting Education: Charting the course through a perilous future* (Vol. 16). Sarasota, FL: American Accounting Association.
- Arab Mazar Yazdi, Mohammad, Hojjat Sabeti and Ali Goli (2007), Accounting Education in the Age of Technology and Communication, *Journal of Accounting*, 190. 31-26. (In Persian).
- Australian Qualifications Framework Council, 2013. Australian Qualifications Framework Retrieved from: www.aqf.edu.au/.../2013%20docs/AQF%202nd%20Edition%20January%202013.pdf.
- Azad, Ebrahim, (2017), Theoretical foundations of evaluation (assessment) based on competency, *special issue of technical and professional development*. (In Persian).
- Byram Baum, Robert; (2003), How Universities Work (Translated by Hamid Arasteh), Tehran: Higher Education Research and Planning Institute. (In Persian).
- Byrom, T., and V. Aiken. 2014. "Doing It Differently. Redesigning the Curriculum to Face the Challenges of Student Work Based Learning Opportunities." *Higher Education, Skills and Work-Based Learning* 4 (3): 271-283.
- Caliyurt, K. T. (2004), Accounting Ethics Education in Turkish Public Universities, *Social Responsibility Journal*, Vol. 3.74-80. 4.
- Confederation of British Industry. (2012). learning to grow: What employers need from education and skills. *Education and skills survey 2012*.
- Chardin, John, (1336), Chardin Travelogue (translated by Mohammad Abbasi), 4, Tehran, Amir Kabir. (In Persian).
- Chavez, N. H., Dotong, C. I., Camello, N. C., & Laguador, J. M. (2016). Employability of engineering graduates of one Asian university as basis for curriculum review. *EPH-International Journal of Science and Engineering*, 1(6), 18-29.
- Cranmer, S. (2006). Enhancing graduate employability: best intentions and mixed outcomes. *Studies in higher education*, 31(2), 169-184.
- Darabi, Majid (1398). Designing a quality management model for key activities of faculty members (educational and research) of universities; (Case study; Shahed University) Thesis for obtaining a doctorate in the Faculty of Educational Sciences and Psychology, University of Tehran. (In Persian).
- Dellaportas, S., & Hassall, T. (2013). Experiential learning in accounting education: A prison visit. *The British Accounting Review*, 45(1), 24-36.
- Entezarian, Nahid and Tahmasebi, Tahereh (2011), a Study of the Coordination and Adaptation of the Higher Education System and Technical and Vocational Education with the Needs of the Labor Market, *Labor and Society February* 2012. 140. (In Persian).

- Farajzadeh Dehkordi, Hassan, Nourshahi, Kobra (2015), Prioritizing Personal Values and Personal Characteristics of Accountants: A Critique of Accountants' Training, *Accounting and Auditing Research Spring*. 25. (In Persian).
- Farajzadeh Dehkordi, Hassan, Nourshahi, Kobra (2015), Prioritizing Personal Values and Personal Characteristics of Accountants: A Critique of Accountants' Training, *Accounting and Auditing Research Spring*. 25. (In Persian).
- Fazli Darzi, Azam (2015). Designing a model for improving the faculty members of physical education and sports sciences in universities and institutes of higher education, Ph.D. thesis, *Faculty of Physical Education and Sports Sciences, Guilan University*. (In Persian).
- Finch, Curtis / Crankilton, John, Planning in Technical and Vocational Education (1999) Creativity, Ali Asghar, Fathi Vajargah, Kourosh, Shams Morkani, Gholamreza, Tehran: 2011, Madrasa Publications. (In Persian).
- Gene, L., Smith (2015), Determining differences in the preferred undergraduate accounting curriculum among students, practitioners and educators, Ph.D. thesis, North Central University Arizona.
- Handoyo, S., & Anas, S. (2019). Accounting Education Challenges in the New Millennium Era. *Journal of Accounting Auditing and Business*, 2(1), 35-46.
- Hanhart, S., & Bossio, S. (1998). Costs and benefits of dual apprenticeship: Lessons from the Swiss system. *Int'l Lab. Rev.*, 137, 483-500.
- Hassan Nejad, Mostafa, (2018), Global Development Report of the, World Bank. (In Persian).
- Huddleston, P., & Oh*, S. A. (2004). The magic roundabout: work-related learning within the 14-19 curriculum. *Oxford Review of Education*, 30(1), 83-103.
- Karami, Morteza (2007). Systematic comparison and constructivism of educational design in organizations. The first conference of education managers. Production and service organizations in Tehran, June 20 and 21. (In Persian).
- Knight, T. P. and Yorke, M., 2003, Employability and Good Learning in Higher Education. *Teaching in Higher Education*, 8 (1), 3-16.
- Lee, L. Sh. (1994). Vocational-Technical Education Reforms in Germany, Netherlands, France and U.K. and their implication to Taiwan. Paper presented at the annual meeting of American Vocational Association, Dallas (TX), and U.S.A.
- Maleki, Hassan, (1397), Introduction to Curriculum Planning, Educational Sciences Publications, Twelfth Edition. (In Persian).
- Marjani, Behnaz, (1373), The Evolution of Technical and Vocational Education in Iran, Qom: Setareh Printing House, Publisher, Deputy of Technical and Vocational Secondary Education. (In Persian).
- Mashayekhi, Bita and Iraj Noroush (2005), Management Accounting Educational Needs and Priorities: Perceptual Distance between Academics and Employees in Accounting, *Accounting and Auditing Studies*, 41, Twelfth. 161-133. (In Persian).

- Mirkamali, Seyed Mohammad and Bagheri Khalili, Zeinab. (2005), Assessing the job competence of technical and vocational graduates. *Educational Innovations Quarterly*. 13, Fourth, Fall. (In Persian).
- Momeni Mahmavi, Hossein; Kazempour, Ismail; Tafreshi, Mohammad, Competency Based Curriculum Planning; Optimal strategy for developing core competencies. *Journal of Education Strategies*, 4, 3, Fall 2011. (In Persian).
- Moore, R. and Hickox, M. (1994) vocationalism and educational change.
- Nafisi, Abdolhossein, (1985), Introduction to the planning of planning and research activities in the field of technical and vocational education, Deputy of Social Affairs of the General and Technical and Vocational Education Management of the Ministry of Planning and Budget. (In Persian).
- Nejad Ghorban, Zeinab (2015). A comparative study and comparison of effective components on empowerment of faculty members of Tehran University of Science and Culture and Soura. Dissertation for receiving a master's degree in management and planning in higher education, *Faculty of Humanities, University of Science and Culture*. (In Persian).
- Novin, Pearson & Sedge (1990), Improving the curriculum for aspiring management accountants: The practitioner's point of views, *Journal of Accounting Education*, 8.
- Pegg, A. W., & Waldock, J. J., Hendy-Isaac, S., and Lawton, R (2012). *Pedagogy for employability*.
- Pirtle, S. S., & Tobia, E. (2014). Implementing Effective Professional Learning Communities. *SEDL Insights* 2(3), 1-8. Retrieved from <http://www.sedl.org>.
- Plize, Matthias (2012). *The Future of Vocational Education and Training in a Changing world*. Springer VS
- Renner, C. & Tanner, M., (2001), educating future accountants: Alternatives for meeting the ISO- hour requirement, *Journal of Education for business*, 763. 132-137.
- Roodpashti, Fereydoun, Vakilifard, Hamidreza and Raeiszadeh, Seyed Mohammadreza (2011), Determining the priorities and educational needs of the content of accounting courses from the perspective of students, university professors, professionals and presenting an effective model, accounting research. (In Persian).
- Salehi Omran, Ebrahim, and Yaghmouri, Saeed (2010), A Study of Labor Market Employment Skills According to the Global Economy in Higher Education Curricula, *Quarterly Journal of Curriculum Studies*. 23, 233-273. (In Persian).
- Salehi, Nasirzadeh, Rostami, Challenges of Accounting Education in Iran from the Perspective of Professionals and Academic Authorities, *Auditing Knowledge*, 54, Spring '93. (In Persian).
- Sanaei, Mohammad (2006), Analysis of the educational status of Islamic Azad Universities of Guilan and Mazandaran in relation to the needs of higher education in the country, the research project of Islamic Azad University, Chalous Branch, *Vice Chancellor for Research*. (In Persian).
- Siegel, G., & Kulesza, C. (1995). Are accounting students ready for corporate America? Special Report. *Management Accounting*, 76, 19-50.

- Siegel, G., & Sorensen, J. E. (1994). What corporate America wants in entry-level accountants? *Strategic Finance*, 76(3), 26.
- Silver, J. Galen; Alexander, William M.; J. Lewis, Author (2012), Curriculum Planning for Better Teaching and Learning (Translated by Gholamreza Khojnejad), Mashhad: Published. (In Persian).
- Stark, J. S., & Lattuca, L. R. (1997). Shaping the college curriculum: Academic plans in action. London: Allyn and Bacon.
- Statistics Center of Iran, Results of Labor Force Survey, Summer 1400. (In Persian).
- Sultanoglu, B. et al. (2007) Lisans ve Yuksek Lisans Isletme Programlar Indir Muhasebe Dersleri Yeniden Ele Alis, 26th Turkiye Muhasebe Egitimi Sempozyumu, 23-27 Mayis, Antalya, 221-241 did not match any articles.
- Taha, Fatemeh (2016). Explaining the position of published research of faculty members in sustainable development, thesis for obtaining a master's degree from Al-Zahra University of Educational Sciences and Psychology. (In Persian).
- Tusi, Mohammad Ali, (1975), History of Western Education, Tehran: University of the Revolutionary Guards of Iran. (In Persian).
- Wales, John, Ghasempour Moghaddam Hossein, Naghizadeh Abdolhossein, Curriculum Management, Story Publishing, First Edition 1393. (In Persian).
- Yasini Ali, Abbasi Niko Mohammad, Taban, Mohammadpour Ashraf Yasanollah, (2017), Designing a Higher Education Marketing Model in Iran. (In Persian).

COPYRIGHTS

This is an open access article under the CC BY-NC-ND 4.0 license.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی